

Francesc Blancher, poeta bagenc

JOSEP RUAIX I VINYET

Val la pena que, en aquesta secció de LLENGUA NACIONAL dedicada a «amics i mestres», fem una evocació de Francesc Blancher, poeta bagenc que ens ha deixat recentment i a qui, quan encara era entre nosaltres, havíem pensat de fer-li una entrevista. En aquest article, doncs, farem un esbós de la seva biografia, tractarem la seva figura literària i, finalment, reproduïrem un seu poema il·lustratiu.

Biografia

Francesc Blancher i Puig va néixer a Artés l'any 1906. Va estudiar batxillerat a Manresa, on s'inicià en la poesia. Es llicencià en Farmàcia a la Universitat de Barcelona l'any 1930 i féu algunes assignatures de Medicina, estudis que la guerra civil interrompé. Acabada la carrera i fins al començament de la guerra, féu pràctiques com a farmacèutic i analista a la farmàcia del seu oncle, a Artés, en una de Barcelona i en diversos laboratoris també barcelonins. Part de la guerra la va passar a Montserrat, encarregat de la farmaciola que hi funcionava. En 1941 es féu càrrec de la farmàcia d'Artés, on continuà fins a l'any 1977, en què es jubilà. Fou membre de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears.

L'inici patent de la seva activitat literària el podem datar en l'any 1934, en què obtingué el primer premi del concurs literari organitzat per la Federació de Joves Cristians de Catalunya a Manresa. A partir de 1951 es presenta a diversos certàmens literaris i obté nombrosos premis: 13 Flors Naturals, 5 Englantines, 4 Violes, com també una dotzena d'accèssits i una trentena de Premis Extraordinaris. Va obtenir tres Mestratges en Gai Saber.

Cap a 1974 va entrar en la penya artística i literària barcelonina del Rall. Fou impulsor i president d'honor del Raïm de Poesia d'Artés, cenacle de lectures agermanat a Poesia Viva, de la Cova del Drac de Barcelona, i al Quicarell Poètic de Centelles. Li van musicar tota una

colla de composicions. Va recitar poemes o presentà els seus llibres en una sèrie de centres barcelonins o comarcals. Fou Mantenidor de diversos Jocs Florals.

Va publicar el primer llibre de poesia l'any 1977 (coincidint amb la seva jubilació), acompanyat d'un casset amb

metges, editat l'any 1986 pel Centre d'Estudis del Bages.

En 1990 li va ser concedida la Creu de Sant Jordi per la Generalitat de Catalunya. Aquest mateix any fou homenatjat pel Col·legi de Farmacèutics de Barcelona, com també per la seva vila nadiua, que el nomenà Fill Predilecte i li dedicà una plaça.

Naturalment, rebé encara altres homenatges. Personalment, crec que és una llàstima que no rebés el Premi Bages de Cultura, que prou es mereixia.

Afeixugat per diverses xacres, Francesc Blancher i Puig va finir, en una clínica de Manresa, el dia 5 de juliol passat, a l'edat de noranta-sis anys.

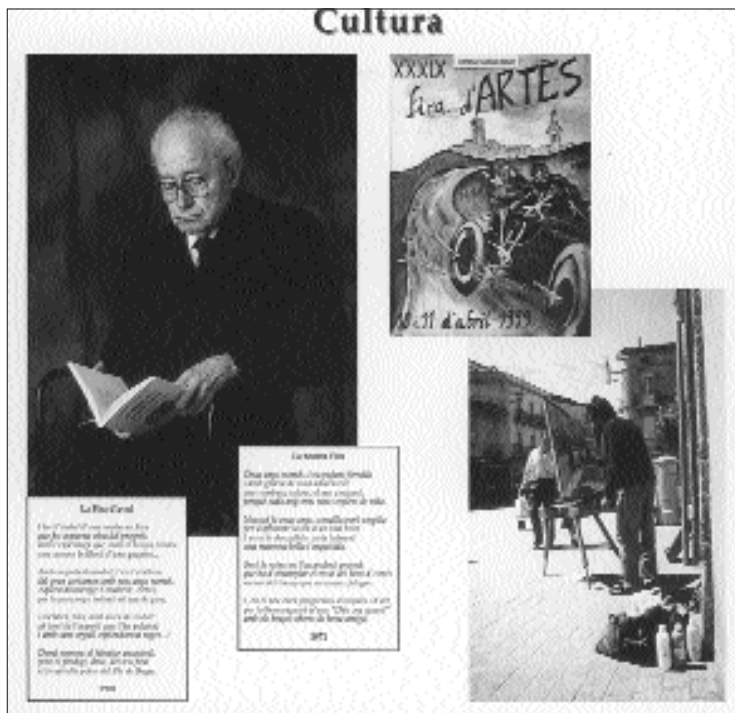
Ara, pòstumament, amb l'ajut de la seva vídua, la Sra. Marina García, estem preparant l'edició de la seva poesia inèdita, és a dir, la poesia encara no recollida en un volum propi; esperem que aquest llibre, que serà bastant voluminós, pugui sortir a mitjan

any 2004, més o menys en l'aniversari del seu traspàs.

Figura literària

Passant a una valoració de Francesc Blancher com a literat, jo diria que va ser un poeta molt prolífic, un mestre de la versificació i un defensor dels valors cristians i tradicionals.

1) En primer lloc, Blancher destaca com a poeta prolífic, fins i tot podríem dir «pròdig», adjectiu que el diccionari Fabra defineix així: «que despèn, que dóna sense mesura». En efecte, existeixen poetes més aviat avars, amb

la veu de l'actriu manresana Maria Matilde Almendros i música del mestre Agustí Cohí, titulat Aportació al centenari de l'excursionisme català. Al cap de deu anys publicà dos llibres més: Clavellina nadalenca (poemes de Nadal anyals que van de 1953 a 1987) i Aportació rimada en homenatge a Verdaguer, en ocasió del centenari del poema Canigó. I en 1990, Pinzellades bagenques. A més, figuren composicions seves en tota una colla de llibres i revistes. A part de la poesia, també va conrear la prosa biogràfica, especialment participant en el llibre Francesc Ferrer i Solervicens, metge i mestre de

poca producció, que només escriuen poesia quan han d'expressar sentiments molt elaborats; i existeixen poetes que continuament troben ocasions per a escriure versos, que participen en concursos i recitals, que no saben dir no quan els encarreguen algun vers d'ocasió. Blancher era d'aquests últims.

Blancher, doncs, compta amb una gran producció poètica: una part, dedicada a tractar temes proposats per jocs florals i concursos; una altra part, integrada per composicions circumstancials, escrites espontàniament o per encàrrec (nadales, felicitacions i homenatges, versos de primeres comunions, de noces, de defuncions o confegits a propòsit d'altres esdeveniments socials).

El nostre poeta, per tant, que era home d'intensa relació social, es va prodigar molt des del punt de vista de la producció literària. Però també va ser pròdig, o sigui molt generós, en els elogis envers persones i institucions. Era un home molt amable i ben educat, gairebé cerimoniós, i no regatejava, ans al contrari, les floretes als col·legues, a les entitats i, en general, a tothom qui es creuava en la seva vida, fins al punt que, un cop traïem el poema del seu embolcall ambiental primigeni i el fiquem en un llibre, alguns d'aquests elogis o compliments ens semblen excessius. Això, en alguna nostra conversa, jo li ho havia advertit, i fins i tot, havent-me ensenyat alguna determinada composició, li havia aconsellat de «rebaixar» algun adjectiu o epítet; i la veritat és que solia fer-me'n cas. Però, ja dic, el seu esperit bonhomíus el feia ser molt –a vegades potser massa– generós.

Una darrera observació sobre el Blancher poeta prolífic o pròdig és que, per una banda, ens ha llegat una obra abundosa i rica, que toca molts aspectes i que interessa a moltes persones; però, per l'altra, té el perill, quan es llegeix seguida, de les repeticions: repeticions d'imatges, de rimes i de mots. Aquestes repeticions, però, no es noten quan hom llegeix les composicions separatament.

2) En segon lloc, cal reconèixer que Francesc Blancher és un mestre de la versificació, afirmació que podem detallar en tres aspectes.

El primer és que coneixia bé la llengua catalana i la seva gramàtica i volia que la seva producció fos, en aquest sentit, modèlica. Si es veuen originals seus dels anys de joventut i dels anys de

maduresa s'hi observa, certament, una millora: cada vegada escriu amb més correcció. Per això les esmenes que, sigui quan va publicar les Pinzellades bagenques, sigui ara que preparam la seva obra inèdita, he hagut de fer als seus originals es limiten, pràcticament, a minúcies tipogràfiques.

El segon aspecte és el seu coneixement de la mètrica. Aquí Blancher és veritablement un mestre. Sap manejar la majoria de les tècniques de versificació: versos curts, mitjans i llargs; estrofes de dos versos (apariats), quartets i quartetes, quintets, sextets, etc.; amb rima consonant, assonant o amb vers blanc; té molta facilitat per a compondre romanços, estances, sonets, dècimes, tankes, etc. Aquestes dues darreres formes (la dècima i la tanka), per exemple, em consta que era capaç d'improvisar-les en poca estona: jo mateix li havia vist escriure'n en el curs d'un recital o d'un àpat. La seva producció, doncs, a part del gaudi estètic que provoca, pot ajudar el qui s'interessa per la tècnica versificadora.

El tercer aspecte que voldria remarcar en aquest apartat de Blancher com a mestre de la versificació és que va crear un tipus de composició poètica que ell anomenà «dotzè» i que consta de dotze versos distribuïts en una forma que ara fóra massa llarg d'explicar (jo ho expliquem en les primeres pàgines del llibre que estem preparant i en donem un exemple al final del present article). És un tipus de composició no fàcil, que té un cert to elegíac, i del qual ell mateix no va pas abusar: calculo que el va emprar en unes trenta ocasions. No sé si algun altre poeta l'ha imitat (com sí que algú ha imitat les estrofes «esplugasianes» o, millor, «espluguianes», del poeta barceloní Josep M. Esplugas, més o menys contemporani del nostre homenatjat). Siguí com sigui, resta una aportació de Blancher a la mètrica catalana.

3) En tercer i últim lloc voldria remarcar que Francesc Blancher destaca, a través de la seva poesia, com un convençut defensor dels valors cristians i tradicionals. En aquest sentit, no cal dir com congeniava, aquest seu esperit, amb la temàtica florasca, que tant va conrear, és a dir, amb el triple lema de Patria, Fides, Amor (pàtria, fe, amor), i també amb la temàtica d'altres concursos en què va participar i, sovint,

triumfar, que celebraven esdeveniments religiosos, històrics, populars, etc. Igualment, el seu esperit sintonitzava bé amb les efemèrides per a les quals escrivia les seves composicions i que ja hem esmentat abans.

Ara bé, home de cultura com era, la seva defensa d'aquests valors no era pas feta des del tancament o la tossuderia, sinó des del coneixement, l'estudi i la reflexió. Així, per una banda, es veu com totes les seves afirmacions i sentiments procedeixen d'un sòlid bagatge cultural i, per altra banda, com sovint es documenta acuradament quan escriu sobre algun tema més o menys específic. L'única cosa que, avui dia, ens causa una mica d'estranyesa és la reiteració d'aquest home, de tarannà conservador, a queixar-se del «progrés» (que sol escriure entre cometes), el qual considera amb freqüència com a fals i pernicios. Té raó, és clar, en observar que els canvis aporten, massa sovint, coses dolentes, però hem de reconèixer que n'hi ha molts, de canvis, que realment constitueixen un progrés, és a dir, fan avançar la humanitat en un sentit positiu. Siguí com sigui, els seus tocs d'alerta són també ben útils.

Esbossades la biografia i la figura literària Francesc Blancher, poeta bagenç, és indispensable que acabem l'article reproduint un seu poema, per a tenir almenys un tast del seu estil. Hem escollit un «dotzè» escrit el dia 7 d'abril de 1981 i destinat a la Corona Poètica a la Mare de Déu de Montserrat que es presentà el 24 d'octubre del mateix any i que resta inèdita. Hi apareixen els temes florascos de fides i patria, tan congenials a l'autor. ←

Un meu «dotzè» a la Moreneta

Única sou i refulgent estrella.
Sou una rosa d'un esclat diví
que amb generosa flaire s'esbadella.
Sou un poema místic, peregrí,
ungit de la mirada que us fa amorosa i bella.

Sou el doll de tendresa i meravella
pel pelegrí cansat de llarg camí.
Del camp eixorc dels cors sou dolça rella.
Sou l'aurora del clos montserratí
que de la nostra terra modula el faust destí.

Oh cor de Mare, on, com en l'or, s'encunya
el bategar del somni del cor de Catalunya!